

Bij uitvoering klimaatakkoord geen kernenergie meer

30-08-2019, Energiepodium

**Europa komt met weinig gelezen publicaties die volgens Pieter Boot wel vragen oproepen.
Bijvoorbeeld: Waarom kent ons land weinig energie-armoede?**

Het is begrijpelijk dat er zorg is over mensen die moeite hebben hun energierekening te betalen. Dat is zeker het geval als inkomens maar weinig toenemen en verschillende onderdelen van de energierekening – groothandelsprijzen, netwerkkosten, belastingen – omhoog kunnen gaan. Het is echter nuttig dit in perspectief te zien.

In het recente rapport van de Europese Commissie Sustainable development in the European Union – 2019 edition gaat een hoofdstuk over energie. Mijn oog viel daarin op de figuur waarin de EU lidstaten op een rij worden gezet naar de mate van energie-armoede. Dit wordt verduidelijkt door het aandeel van de bevolking die in 2017 niet in staat was de woning voldoende warm te houden. Nederland scoort daarin met zo'n 2,5 procent na Luxemburg, Finland en Zweden het laagst van Europa. Bij ons zit bijna iedereen er in de winter warmpjes bij. Een arm land als Bulgarije, maar ook Griekenland, Portugal en Italië doen het slecht. Ondanks hun plezieriger klimaat krijgen veel mensen hun woning niet warm. Hoe zou dit komen? Zou het wellicht iets te maken hebben met het in Nederland gevoerde beleid?

“Warme Nederlandse woning in de winter is geen uitbijter”

Om dit nader te bezien ben ik eerst nagegaan of het gegeven dat mensen hun woning bij ons doorgaans in de winter warm krijgen wellicht een uitbijter is in de relevante Europese statistiek. PBL collega's hebben dit een half jaar geleden in hun rapport Meten met twee maten bestudeerd. Het blijkt geen uitbijter te zijn. Andere indicatoren die iets zeggen over energie-armoede geven hetzelfde beeld. Het aandeel huishoudens met een betalingsachterstand op de energierekening was in 2016 zelfs het laagste in Europa. Ook het aandeel huishoudens waar de energiequote meer dan het dubbele is van het gemiddelde – een indicator voor het aandeel mensen die geen geld hebben om de woning te isoleren – is het laagst van Europa. Die laatste indicator brengt ons op de mogelijke verklaring van het fenomeen.

Eenzijds hebben we relatief hoge prijzen van gas en elektriciteit. Dit hangt ermee samen dat we de hoogste energiebelastingen voor huishoudens hebben van de OESO-landen. Anderzijds en daarmee samenhangend is ons energieverbruik relatief laag. De Odyssee-Mure database laat zien hoe per vierkante meter het energieverbruik in Nederland op drie na het laagst is van de 20 bestudeerde landen. Lager is het alleen in warme of arme landen als Portugal, Bulgarije en Spanje. Het hoogst is het in Finland, Tsjechië en Polen – landen waar het kouder is of waar woningen niet geïsoleerd zijn. De Policy brief waarin deze fenomenen worden behandeld suggereert dat dit voor Nederland met de efficiency van onze verwarming te maken kan hebben.

“Geringe energiearmoede hangt samen met verduurzaming”

Mijn veronderstelling is zodoende dat de relatief geringe Nederlandse omvang van energie-armoede niet uit de lucht komt vallen maar samenhangt met vele jaren van verduurzamingsbeleid van woningen en hoge energietarieven. Wat op korte termijn vervelend is, blijkt bij fatsoenlijk sociaal beleid op lange termijn een zegen. Doordat gas hier relatief duur is en doordat we actieve woningcorporaties hebben, hebben woningeigenaren relatief veel in energie efficiency geïnvesteerd en plukken huurders daarvan de vruchten. Dat biedt tevens hoop voor de uitvoering van het Klimaatakkoord. Verstandige verduurzaming is geen vijand van de energierekening maar daarvan juist een vriend.

Soms helpt het om een blik om je heen te werpen.

Pieter Boot

Pieter Boot is Hoofd sector Klimaat, Lucht en Energie bij het Planbureau voor de Leefomgeving